

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2022-11-14

Diarienummer N160-1566/22

Handläggare: Emilia Andersson

emilia.3.andersson@aldrevardomsorg.goteborg.se

Hanna Sand Lindskog

hanna.sand.lindskog@aldrevardomsorg.goteborg.se

Svar på remiss - Motion av Stina Svensson (Fi) om att återinföra projektet Skrota skräpet

Förslag till beslut

Äldre samt vård- och omsorgsnämnden:

1. tillstyrker förslaget om att återinföra projektet *Skrota Skräpet*.
2. översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till stadsledningskontoret.
3. förklarar beslutet omedelbart justerat.

Sammanfattning

Stadsledningskontoret har remitterat motion av Stina Svensson (Fi) om att återinföra projektet *Skrota Skräpet* i Göteborgs Stads verksamheter till äldre samt vård- och omsorgsnämnden. Nämnden har fått anstånd att inkomma med remissvar senast den 28 februari 2023.

Motionen föreslår att läroprojektet *Skrota Skräpet* som under flera år leddes av kretslopp- och vattennämnden återinförs. Projektet innebar coachning, kompetensutveckling och stöd inom avfallshantering och avfallsförebyggande arbete. Under 2020 avvecklades *Skrota Skräpet* med anledning av att alla nämnder och bolag har en skyldighet att själva arbeta med avfallsminimering.

Förvaltningen föreslår att nämnden tillstyrker förslaget om att återinföra projektet *Skrota Skräpet* eftersom det skulle vara ekonomiskt, ekologiskt och socialt fördelaktigt för förvaltningens verksamheter. Förvaltningen genererar stora mängder avfall, har en omfattande användning av engångsmaterial och uppskattas generera mycket matsvinn. Brist på tillräckligt med resurser samt tid för frågorna gör att förvaltningen har ett behov av det stöd som *Skrota Skräpet* kan erbjuda. *Skrota Skräpet* skulle öka måluppfyllelsen inom miljö- och klimatfrågan och även innebära minskade utgifter för förvaltningens verksamheter.

Då kunskapen och arbetssättet finns hos kretslopp- och vattennämnden är det gynnsamt om arbetet med *Skrota Skräpet* återupptas, för att möjliggöra att målen i avfallsplanen 2021–2030 uppfylls.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Återinförandet av projektet *Skrota Skräpet* skulle innebära att förvaltningens verksamheter kan få mer stöd i arbetet med avfallsplanens mål och det skulle i sin tur frigöra tid och resurser för verksamheterna. *Skrota Skräpet* skulle effektivisera och underlätta arbetet med att minska mängden osorterat avfall samt förebygga avfall så som matsvinn och engångsmaterial där förvaltningen idag har stora utgifter.

I slutrapporten *Det avfallssnåla äldreboendet 2018–2019* framkom att kostnaden på årsbasis för material, matinköp, antal sopkärl med mera beräknades kunna minska med cirka 10 miljoner kronor om samtliga 53 äldreboenden skulle arbeta avfallsförebyggande¹. 10 miljoner motsvarar en minskning med cirka 15 procent av de totala kostnaderna för material, matinköp och avfallsupphämtning 2021.

Bedömning ur ekologisk dimension

Återinförandet av *Skrota Skräpet* kopplas till samtliga mål i *Göteborgs Stads Avfallsplan 2021–2030* som berör Göteborgs Stads verksamheter;

- Avfall från kommunens verksamheter ska minska med 40 procent
- Matsvinnet från kommunens verksamheter ska minska till maximalt 30 gram per huvudmål
- Livslängden på bärbar elektronik i kommunens verksamheter ska öka
- Mängden engångsartiklar i kommunens verksamheter ska minska med 50 procent
- Det ska finnas förutsättningar för kommunens verksamheter att återanvända produkter
- Alla kommunala arbetsplatser ska sortera sitt avfall

Att minska avfallet handlar om att följa lagstiftning och bidra till att uppfylla lokala, nationella och globala miljömål. Avfall har tidigare varit nya produkter och för att producera dessa krävs råvaror, energi och kemikalier. Den största miljöpåverkan under en produkts livscykel sker i de allra flesta fall vid tillverkningen. Avfallsförebyggande insatser ska prioriteras enligt EU:s avfallshierarki och att avfallsmängderna ska minskas anges bland annat i Göteborgsregionens avfallsplan. *Skrota Skräpet* knyter an till det nationella miljömålet *God bebyggd miljö* och i *Agenda 2030* till Mål 7; Hållbar energi för alla, Mål 11; Hållbara städer och samhällen samt Mål 12; Hållbar konsumtion och produktion.

Bedömning ur social dimension

Återinförandet av *Skrota Skräpet* bedöms kunna påverka den sociala dimensionen positivt. Under de år projektet var aktivt blev det tydligt att arbetet med att förebygga avfall förbättrar arbetsmiljön för medarbetare. Arbetsmiljön förbättras dels för att det blir mindre avfall att hantera och bära ut, samt dels för att det blir mindre produkter att beställa och packa upp. Arbetet bidrar även till en attraktivare arbetsplats genom engagemang inom miljö- och klimatarbetet vilket är något som berör många medarbetare.

¹ Det avfallssnåla Äldreboendet - Slutrapport om arbetet med att förebygga avfall på Göteborg Stads äldreboenden 2018–2019

Minskad användning av engångsmaterial i plast kan dessutom ha stor betydelse för den äldre generationens välbefinnande och trivsel på boenden. Minskad användning av engångsmaterial i plast bidrar till ett mer etiskt förhållningssätt till hyresgästerna och en bekvämare boendemiljö, då produkter i tyg är skönare att ha mot kroppen jämfört med produkter i plast.

Samverkan

Information ges i förvaltningsövergripande samverkansgrupp den 25 januari 2023.

Bilagor

1. Det avfallssnåla Äldreboendet slutrapport om arbetet med att förebygga avfall på Göteborgs Stads äldreboenden 2018–2019
2. Motion av Stina Svensson (FI) om att återinföra projektet Skrota skräpet

Beslutet skickas till

Stadsledningskontoret

Ärendet

Äldre samt vård- och omsorgsnämnden ska ta ställning till återinförandet av projektet *Skrota Skräpet* som drevs av kretslopp- och vattennämnden. Ärendet har översänts för yttrande till äldre samt vård- och omsorgsnämnden, kretslopp- och vattennämnden, grundskole- och förskolenämnden. Remissvaret ska vara Stadsledningskontoret tillhandla senast 28 februari 2023.

Beskrivning av ärendet

Stadsledningskontoret har remitterat motion av Stina Svensson (Fi) om att återinföra projektet *Skrota Skräpet*. Motionen föreslår återinförandet av läroprojektet *Skrota Skräpet* som leddes av kretslopp- och vattennämnden fram till 2020. Under *Skrota Skräpet* fick Göteborgs Stads verksamheter stöd i arbetet med att sortera sitt avfall samt arbeta avfallsförebyggande. *Skrota Skräpet* lades ned till följd av att alla förvaltningar och bolag sedan 2020 har en skyldighet att arbeta med avfallsförebyggande samt att arbetet skulle fortgå med Göteborgs Stads avfallsplan och i förvaltningars och bolags egna miljöledningssystem.

Kretslopp- och vattennämnden visar i sin delårsrapport i augusti 2022 att läroprojektet *Skrota Skräpet* bidrog till;

- Att minska avfallsmängderna och förbättra sortering av avfall
- Att minska nyinköpen av inventarier
- Att förbättra arbetsmiljön och ökad kunskapen om resurshushållning

Det konstateras också att flera förvaltningar och bolag inte tagit det förväntade ansvaret i Göteborgs Stads avfallsplans mål vilket berott på brist på resurser, kompetens eller nedprioritering. För att möjliggöra att avfallsplanens mål nås behöver Göteborg Stads förvaltningar och bolag mer tid till uppgiften samt hjälp både vid inköp och för att hantera det avfall som uppstår så att matsvinn och engångsmaterial kan minska.

Förvaltningens bedömning

Äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen bildades 2021 efter nedläggningen av stadsdelsförvaltningarna i Göteborgs Stad. Förvaltningen spelar en stor roll i arbetet med avfall och avfallsförebyggande i Göteborgs Stad samt för en ökad måluppfyllelse.

För att organisationen ska kunna minska både kostnader samt miljö- och klimatpåverkan är arbetet med kompetensutveckling inom avfallsområdet, förbättrad avfallshantering, minskning av matsvinn och engångsmaterial där det är möjligt av stor vikt. Förvaltningen står inför stora utmaningar med att nå Göteborgs Stads mål i avfallsplanen 2021-2030 dels på grund av komplexiteten i förvaltningens uppdrag och dels på grund av att organisationen är ny.

Förvaltningens miljökartläggning 2021

Förvaltningens första miljökartläggning visar att verksamheterna genererar stora mängder avfall och använder engångsprodukter i hög utsträckning. Då kartläggningen genomfördes för 2021 har pandemin påverkat mängden inköp och i sin tur omfattningen av avfallet.

Förvaltningens omsorgsnära verksamhet innebär en omfattande användning av engångsmaterial så som engångshandskar, engångsförkläden och lakanskydd. År 2021 köpte förvaltningen in cirka 32 miljoner engångsartiklar för en kostnad som översteg 25 miljoner kronor. Förvaltningens verksamheter, där avfallsabonnemanget inte ingår i hyran, genererar cirka 2600 ton avfall per år och 2021 översteg kostnaden för avfallshantering med 7 miljoner kronor. Mängden avfall och dess kostnad blir ännu högre om verksamheterna i inhyrda lokaler hos extern fastighetsägare skulle räknas med.

Miljökartläggningen visar även att verksamheterna efterfrågar stöd i arbetet med avfallsförebyggande åtgärder med specifik hänvisning till det stöd som projektet *Skrota Skräpet* kunde erbjuda.

Även matsvinnet antas vara stort inom förvaltningen. Vägning av matsvinn har under hösten genomförts på ett vård- och omsorgsboende där svinnet under en vecka låg på cirka 130 kg, nästan 300 gram/serverat huvudmål (lunch och kvällsmat).

Betydande roll i ökad målpuppfyllelse

Äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen är en stor förvaltning med många olika typer av verksamheter vilket innebär betydande utmaningar inom flertalet komplexa frågor som kräver stöd och samarbete med flera aktörer i Göteborgs Stad.

Förvaltningen arbetar just nu med uppbyggandet och implementeringen av miljöledningssystemet där roller, ansvar och arbetssätt ska förtydligas. I detta arbete kommer avfallsfrågorna få en viktig roll. På grund av den mängd frågor som behöver hanteras samt organisationens storlek och komplexitet är nuvarande strategiska resurser inte tillräckliga för att driva avfallsförebyggande arbete.

För att skapa förutsättningar för att arbeta på den nivå som krävs så behöver förvaltningen stöd inom kompetensutveckling för medarbetare och chefer, material för information, coaching och inspiration samt framtagande av statistik som visar vad verksamheterna vinner på att arbeta med avfallsfrågorna. *Skrota Skräpet* skulle innebära ett viktigt stöd mellan medarbetarna och det strategiska arbetet för ökad målpuppfyllelse i avfallsplanen.

Äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen önskar påpeka att;

- *Skrota Skräpet* bör pågå till minst 2030
- *Skrota Skräpet* bör ha fokus avfallsförebyggande och att stötta förvaltningarna i att bygga upp ett bestående arbetssätt inom avfallsförebyggande
- *Skrota Skräpet* bör prioritera de stora förvaltningarna så som äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen då det är i dessa organisationer som störst skillnad kan göras inom miljö- och klimatarbetet
- Det är av stor vikt att det avfallsförebyggande arbetet går i linje med förvaltningens kärnverksamhet och de basala hygienkrav som ställs inom den
- TAGE, återbrukssajten, bör inte ingå i återinförandet av *Skrota Skräpet* då arbetet idag drivs av Göteborgs Stads leasing

Äldre samt vård- och omsorgsnämnden föreslås tillstyrka förslaget om att återinföra projektet *Skrota skräpet* då det går i linje med de mål som förvaltningen åtagit sig genom *Göteborgs Stads avfallsplan 2021–2030* och det behov av stöd som förvaltningens verksamheter har i frågan.

Äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen

Simon Andrén Cederholm
Avdelningschef

Babbs Edberg
Förvaltningsdirektör